

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 29 Maiu 1909.****Numărul 21.****Importanța presei.**

I.

În zilele noastre, când s'a popularizat și s'a ieftinit așa de mult invenția lui Gutenberg, își poate da oricine seama de marea putere — a patra putere în stat — ce o reprezintă presa.

Mai înainte vreme, când cărțile se puteau procura numai în manuscris, cu inițiale scumpe, scris de călugări sirguincioși, singur pătura bogată a societății putea să jertfească sute sau mii de floreni (după valoarea de astăzi) pentru a-și augmenta biblioteca cu un nou codex, pe care îl ferecă apoi cu lanțuri de pultul bibliotecii, dupăcum închidem azi cu incuietori duble casele wertheimiane.

Lectura era pe atunci un privilegiu al aristocrației, iar muritorii ceialalți au fost eschiși dela cărarea luminii, după cum eschisă a fost marea masă a poporului până chiar în deceniile mijlocii ale veacului trecut.

Cu invenția tiparului, atât de primitivă la început și atât de desăvârșită astăzi, s'a dat un nou

avânt cugetării omenesti. Ceeace era până acum ascuns în cutare colțisor de bibliotecă privată, începe a deveni bogăția tuturor; comorile necunoscute ale gânditorilor omenirii se revarsă de aci înainte asupra masei. Civilizația înaintează cu pași mai repezi, pregătind terenul pentru o viață mai omenască și mai înălțătoare, ca cea de până acum.

Cenzura singură mai apăsă ca un plumb greoi aripile vulturului, care încercă să-și iea sborul spre culmi.

A sunat însă ceasul desrobirii și anul 48, care a rupt multe zăgazuri ale vremilor vechi, a nimic și puterea cenzurei și de aci înainte puterea slovei este din ce în ce mai stăpânitoare.

Ceice au înțeles rostul ei, și-au adunat puterile și au înființat jurnale și reviste, au editat cărți și broșuri, formându-și astfel un puternic public cetitor — tovarăși de idei — și o puternică gardă de scriitori și publiciști: conducători intelectuali.

Străinătatea are jurnale, la cari colaborează ca parte intelectuală

sau ca muncă tipografică mii și mii de oameni, având sute de mii de cetitori. Un astfel de jurnal, care are la spatele său sute de mii de aderenți, redactat de oameni aleși, cari sunt retribuiți în mod prințiar, pentru a se putea dedica eschisiv misiunii ce o reprezintă, este o putere, de care trebuie să țină seamă guvernele și partidele cele mai puternice. Căci legătura de idei este astăzi cel mai puternic lanț, care închiagă elementele reslățite ale mulțimii.

Ar fi un salt cam mare să trecem dela acestea jurnale puternice deadreptul la modesta noastră presă națională, atât de slab sprijinită, cu redactori și mai slab retribuiți încă.

E o dovadă aceasta despre împrejurarea nu chiar norocoasă, că nu suntem încă destul de culti pentru a ști aprepria valoarea presei și pentru a ști sprijini în de ajuns pe aceia, cari sunt chemați a dirija, a lămuri și a crea chiar opinia publică.

O spunem aceasta ca o constatare generală, fără a intra în amănunte și fără a reproșa ceva presei noastre, care, în împrejurările

FOIȚĂ.**Cuvântare funebrală**

rostită de prof. Dr. Ambrosiu Chețianu la înmormântarea lui Nicolae Popescu, profesor penzionat în Blaj la 19 Maiu 1909.

»Luptă bună am luptat,
credință am păzit, cursul am
implinit.» S. Ap. Pavel.

Jalnici ascultători! adunați suntem în jurul sicriului, ce acopere trupul rece al fericitului Nicolae Popescu, profesor penzionat, protopop onorar și asesor konzistorial, care Luni în 17 a lunii curente seara la 10 oare, a adormit în Domnul.

Adunați suntem pentru a-i da ultima cinste, pentru a ne arată stima și recunoștința față de el, care ani de-a rândul a fost faclă luminătoare în ogorul școlii, a fost povățuitor cu minte al tinerimii dela gimnaziul nostru din loc, a fost membru zelos și deștept al clerului gremial.

Parcă ne doare și acum, că acest bărbat plin de zelul casei Domnului, a trebuit să sufere mult, și să-și sfârșească viața sa laborioasă, viața sa jertfită școlii și bisericii între suferințe lungi și grele. Nemângâiați am fi, și năcăjiți în inimile noastre, dacă nu ne-am aduce aminte de învățătura bisericii, că: *Domnul pe cei drepti îi cercă,* și dacă n-am găsi mângâiere în cuvintele Sf. Ev. Luca XII. 37, care zice: *»Fericiti sunt servitorii, pe cari îi află Domnul priveghiând.»*

Boala lungă l-a făcut să privegheze și să aștepte oara, în care să păsească înaintea feței dreptului judecător, pentru a da seamă de talanții, ce i-s'au încredințat, și pentru ca să-și primească răsplata vieții.

Privim la sicriul lui invescut în jale: privim ca și la pomul, care după un șir de ani, în cari a infrumșețat grădina școlii și a bisericii, după ce a rodit îmbelșugat, apoi a contribuit la frumuseța grădinii cu umbra sa, atins de șuerul ghețos, s'a îngălbinat și veștezit și uscat.

Întocmai a pățit și trupul adormitului în Domnul, încă în toamnă fu atins de vântul rece al morții, a simțit mereu fiorii ghețoși ai ei, simțurile întregi și sănătoase au început a slăbi, a se tâmpi, și stors de puteri se apropiă de drumul, ce duce la groapă.

Când la sosirea primăverii întreagă natura s'a învioșat, cu jale privia cum în răsuflul ei cald, în razete binefăcătoare ale soarelui se desfătează toate vietățile, fericitul acum în Domnul nu se putea desfăta, trupul lui se veșteziă zi de zi, până Luni seara, când viața lui s'a stâns, și când sufletul senin și curat, i-s'a ridicat la Dumnezeu, care l-a dat, iar trupul lui rămas-a, ca să se întoarcă în pământul din care a fost luat, amăsurat Scripturii: *Pământ ești și pământ vei fi.»*

Câtă viață, câtă putere de muncă are omul până trăiește, până când el este chipul și asămănarea lui Dumnezeu, până când sufletul rămâne în legătură strânsă cu trupul. Câte lucruri nu implinesc acestea ființe sufletul și trupul, împreună. *Dar rânduit este*

actuale, desvoaltă o activitate cu adevărat eroică spre a se susține la nivelul cuvenit, luptându-se cu nevoi și neajunsuri cumplite.

Ceea ce vrem să remarcăm însă la acest loc, este, că în presa națională, chiar *presa bisericească* este cea mai slab situată.

E o constatare foarte tristă aceasta, în vremuri, când foi străine își revarsă veninul asupra publicului nostru, când chiar foi de ale noastre strecoară (conștient-inconștient) hăpuri de otravă printre șiruri.

E trist că nu avem o presă bisericească așa de puternică, încât să poată ține piept cu toate atacurile, ce se năpustesc asupra bisericii noastre, ținând pas cu alte organe de publicitate, a căror spirit și directivă nu e în consonanță cu vederile creștinești.

Intr'un viitor articol vom arăta, cum înțelegem noi misiunea presei bisericești și cari sunt mijloacele de a o ridica la nivelul, ce i-se cuvine.

Intellectualii și caractere.

(Omagiu zilei de 3/15 Maiu).

I. Roșiu.

III.

În cele de până aci am văzut sub raport mai mult teoretic — deși aplicând mereu cazuri concrete — cam în ce cadre

se mișcă studiarea psihologică a eului nostru. Am observat mulțimea de idei, pe cari suntem stăpâni, dar nu le putem valoră fără aplicarea afectelor de lipsă spre a putea trece ideia din starea ei pasivă în act real și intensiv — și am insistat îndeosebi asupra atențiunii, asupra reflexiunii meditative, care e în sufletul activității noastre și am determinat în urmă pe scurt și un raport oarecare între fizic și moral.

Ne mai restă să tragem și mai de aproape niște consecuențe practice, dar îngustimea spațiului nu ne îngăduie, decât cel mult a le indigita.

Precum văzurăm de loc la început, lenea omoară spiritul muncitor d'acapo. Înclinările spre lene și comoditate ne apasă pe toți fără excepțiune, — dar aceasta o înălătură ușor oricând voință cât de cât în fața lipsei, ce o tinde vieața. Unde însă lenea aceasta generală nu e abandonată deloc, acolo se întărește și produce nesmintit doi dușmani de moarte ai muncii: sentimentalitatea vagă și sensualitatea. Sentimentalitatea vagă e o moleșiune, o trândavă pasivitate, — aci nu poate fi vorbă despre tărie de voință. Un astfel de tiner face minimul pentru studii și când a trecut din întâmplare preste examenul final s'a și isprăvit lumea celei din urmă slabe întăritări de voință. Aceștia sunt eroii indiferenței și melancoliei moderne. Și ce păcat, că nu bagă în seamă, câtă vreme rodnică și scumpă îngroapă după sine în acest mod fără nici un folos. Ei nu văd realitatea vieții de romanele, ce le băjbăie în creri și nici nu știu, ce-i înțelesul propriu al vieții.

Suntem toți mai mult ori mai puțin romantici între anii 18 și 25, — dar nu uităm, că nu aceasta ni etatea din urmă și vecinică, pe care avem să ne cheltuim vieața. Pricina înclinărilor acestora, știm bine, că e

transformarea noastră fiziologică — e începerea bărbăției (167). Tinerul după ce și-a împlinit studiile pentru o carieră mai mult ori mai puțin sfințită cu zolire intelectuală, stă înaintea însurătoarei. Împrejurările vieții și condițiunile de traiu nu multă vreme îi conced spre a se gândi în dreapta și în stângă, îi îndrumă la căsătorie, și aci dăm de un simptom interesant. Azi sunt rari tinerii, cari ar îndrăzni să înfrunte o însurătoare fără zestre (167), căci n-au tăria voinței; nici când nu s'au încrezut în propria lor putere de muncă, în tinereța și străduința, care i-ar putea aduce cu vremea la bunăstare într'o căsătorie, poate modestă, dar fericită. Pentru toți un singur cuvânt sună dulce: zestrea; dar nici unul nu se gândește și la aceea, ca eventual zestrea, în multe cazuri, „împlinește sănătatea șubredă, gustul de risipă, sau chiar neînțelegera dintre bărbat și femeie, ivită din lenea acesteia din urmă (167). Pe de altă parte nici unuia nu-i trece prin minte, că poate o căsătorie fără multă zestre, — precum arată multe cazuri — dacă își are astfel câteva neajunsuri, are în schimb mari avantaje morale, aceasta e adeseori panaceul unei vieți solidare și armonioase, căci între astfel de condiții: pentru femeie e interes de mână întâiu să lase bărbatului său inteligența limpede și să-i supravegheze de aproape sănătatea (168). Aerul de sărbătoare, ce domnește în locuințele lor, îndestularea potențată paralel cu înaintarea lor în vârstă și multe altele bucurii nevinovate, despre cari s'ar putea aminti, nu se pot răscumpăra cu o zestre fie cât de mare. Firește însă, că cele expuse aci nu vor să zică aceea, că tinerii să se arunce neprecugetați în orice fel de căsătorie fără zestre! De altcum atât despre punctul acesta, cât și despre sensualitate — întru cât voința bărbătească și bine crescută are

omului ca să moară, sufletul ființa spirituală se desparte, și trupul rămâne chip de lut, asemenea pământului, în care se întoarce.

Multe, foarte multe asemănări sunt pentru vieața omului, nici una nu mi-se pare însă așa de nimerită ca a sf. Vasile cel Mare, care la întrebarea ce este vieața? răspunde: „*vieața omului este ca râul, ce grăbește spre adâncul mării, unde se îngroapă.*“ Foarte potrivită asemănare. Ea oglindește întreagă vieața de pe pământ a omului. Parcă vedem șerpuirea veselă a râului pornit din crerii munților, cotiturile dese ce le face, ocolirea petrilor mai mari, săriturile spumegânde, parcă auzim zgomotul, murmurul lui tainic din frunzișul codrilor, dar iată-l abia scapă de printre stânci, abia crește și el e supus la muncă, apa lui duce plute, mână mori, adapă sate și orașe, și de ce crește, de aceea împlinește lucruri mai mari și mai grele. Pe urmă se îngroapă — cum zice sf. Vasile — în mare, și apa lui se pierde, după ce și-a împlinit scopul, care i-s'a dat de Ziditorul lumii, atunci, când a croit rostul apelor, se îngroapă în adâncul mării, după ce și-a împlinit munca, pe urma căreia îi judecăm, îi aprețim bunătatea, folosul lui.

Să ne întoarcem acum privirile la om, la veseliu copiii, cari aleargă fără griji, până sosesc anii școlii, când ei sunt supuși la muncă, să privim la băieții de școală, apoi la tinerii, cari își pricop ținta vieții, și cu diligența de fier, să nizuiesc ca s'o ajungă,

pe urmă la bărbății, cari ajunși în vieața lucră, își împlinesc chemarea, ce o au ca indivizi ai societății, că părți ale organismului bisericesc ori școlar.

Fiecare din noi avem datorințe avem scop și acesta numai prin muncă conștientioasă, prin împlinirea datorințelor îl putem ajunge. Munca e lupta ce avem să o purtăm în vieață, munca ce Marele Ziditor a împărțit-o tuturor vietăților sale, până ce însă acestea o fac din instinct, omul înzestrat cu suflet o împlinește cu judecată, o face ajutat de armonia sufletului cu trupul, carea dacă încetează, trupul nu mai e capabil de lucru, organele lui se destramă.

Aceasta luptă a purtat-o fericitul în Domnul, a muncit cu multă sirguintă și-a împlinit chemarea în mod onest, cu dreptul a putut dar rosti cuvintele apostolului: „*Luptă bună am luptat, credința am păzit, cursul am împlinit*“ sf. Ap. Pavel. Le-a putut rosti, pentru că zelul lui fu neobosit, apostolia lui adevărată, de lucrul ce i-s'a încredințat nu s'a ferit, ei l-a împlinit totdeauna cu acuratețe, cu ceea mai mare grijă a putut rosti cuvintele citate, pentru că oficiul ce i-s'a dat l-a păzit cu scumpătate, comoara ce și-a adunat-o, avutul său spiritual și moral cu plăcere și deplină voie l-a împărțit tinerilor veniți la învățătura, deșteptându-le mințile și încălzindu-le inimile cu învățături curate.

La mii se urcă numărul elevilor săi — și între aceștia mă număr și eu — cari s'au

bucurat de roadele învățăturilor sale, și cari cu adâncă mulțumită, cu recunoștință și-au adus, și-și vor aduce aminte de profesorul lor.

* * *

Fericitul în Domnul, *Nicolae Popescu*, s'a născut la 4 Octomvrie 1843 în Ibișdorful-săsesc — lângă Mediaș — din părinți țărani, harnici și înzestrați cu multă evlavie, cu multă credință. În aceste vârtuți strămoșești a fost crescut și fiul lor Nicolae. Aflând ei că băiatul are voie de școală, l-au dus la gimnaziul din Mediaș unde a făcut patru clase gimnaziale, l-au adus apoi la gimnaziul nostru, unde în anul 1865/6 a terminat clasa VIII-a și a depus examenul de maturitate cu succes foarte bun.

În toamna anului acestuia, Marele Metropolit *Alexandru Șterca Șuluțu*, în urma progresului frumos, l-a primit în sinul clerului tinăr. În seminarul teologic de aci a studiat 4 ani distingându-se prin diligența și sporul său.

Purtarea aleasă, apoi învățătura cu temei, ce și-a câștigat-o ca teolog, au îndemnat pe neuitatul Metropolit *Ioan Vancea*, ca după câteva luni, să-l denumească de profesor la gimnaziu. Denumirea urmă la 15 Octomvrie 1870, încredințându-i-se studiul: Geografiei, Istoriei, și al Limbei germane.

Cu sfială pășește tinărul Popescu la ocuparea catedrei, de pe care a răsunat glasul atâtor înaintași erudiți, pășește însă

Însă peste toate cele amintite până aci, o bună călăuză metodică pentru priceperea desăvârșită a vieții și a muncii din ea mai reclamă un lucru, la care prea puțini se cugetă; și acesta e: formarea unei conștiințe drepte. Terenul acesta, am putea zice, e cu desăvârșire părăginit, și sminta aceasta elementară e călcăiul achilleic în creșterea și formarea de caractere pentru viața de azi. — Aci se reduc cele mai multe motive și ale stagnării noastre. Reforma și întreaga educație mai mult externă fără bază adâncă în conștiință — fie ori cât de perfectă la aparință, nu folosește; dacă n-ai împreunat creșterea cu o conștiință sănătoasă, n-ai făcut nimic — poți începe din nou.

Di Payot, face dese alusii la biserica latină — și foarte isteț și cu convingere, — dar poate nici unde n-a nimerit alusiunea mai perfect decât chiar în punctul acesta când zice: „Dacă ni-am da seama, ce în-sămănătate poate avea un cuvânt de încurajare, un sfat bun chiar și o imputare amicală în timpurile aceste binecuvântate dela 20 de ani (alusie la sfaturile intime ce se dau în scaunul penitenciar unui tinăr); dacă universitatea cu cultura ei morală superioară, cu știința ei profundă, ar imprumută dela biserica catolică tot ceea ce o conștiință admirabilă a inimei omenești i-a insuflat acestui așezământ urias, universitatea ar governa, fără discuție și fără putință de rivalitate, sufletele tinerimei.“

Măntuim seria reflexiunilor cu gândul — câți vor fi, cari au precumpenit cândva serios toate cele expuse, și mai vârtos — câți vor fi, cari vețuiesc în înțeleșul acestora.

Convingerea noastră e, că numai în astfel de cadre s'ar forma o școală de caractere otelite, a căror bază e voința tare, pe care iarăș o rezultă putința stăpânirii de sine. În aceasta școală ar trebui să ni-se

Înainte de a plecâ la locul de odihnă se îndreaptă prin mine, cătră Exelența Voastră Îmalt Preasfințite Domnule Metropolit, și zice: ca profesor, preot și asesor consistorial, am simțit totdeauna bunătatea și iubirea părintească a Exelenței Voastre, mult m-am silit să fiu vrednic de aceasta iubire, dar omul e fragil puterile lui slabe, poate am greșit, cu reverință fiască vă rog de iertare și Vă rog să-mi dați ultima binecuvântare.

Venerați membrii ai capitlului și membri ai conzistorului, ca membru modest ce am fost în aceasta corporațiune înaltă, adeseori am primit sfaturi, cari mi-au ușurat lucrarea, vă mulțumesc, și de am greșit, vă rog să mă iertați.

Cătră voi mă îndrept apoi iubiți colegi și frați dela gimnaziu, cu cari am împărtășit bucurii, am chibzuit modalități pentru înaintarea tinerimii în știință și morală, vă mulțumesc de îndrumările ce mi le-ați dat, ca fostu-i coleg, de ștима și iubirea cu care m-ați încunjurat totdeauna, ruga-voiu pe Dumnezeu, ca binecuvântare să verse preste munca Voastră, rămas bun, nu mă uitați.

Rămas bun iubiți colegi și profesori dela celealalte institute de învățământ, n-am fost într'o brazdă, dar am lucrat în acelaș ogor. Dumnezeu vă însoțească ostenelele cu bine.

Vă mulțumesc vouă cumnată și rudonii, cari ați venit din depărtare, ca să-mi dați cinstea din urmă, cu drag m-am gândit de

polăiască toți pilastrii societății; teologi erudiți, medici întregi, advocați conștiențioși, judecători drepti, profesori morali, literați onesti și toți ceialați intelectuali.

Viața și așa își are răutatea ei zilnică și multele neajunsuri; menirea intelectualilor de caracter ar fi: nu să sporească greul, ci să netezească protuberantele aspre din ea și să conlucre astfel la marea operă de refacere socială și îmbunătățire a lumii. — Fiecare în cercul lui de competență, dar toți cu un gând comun: de a lucră cinstit spre binele de obște — aci e începutul mântuirii noastre.

Cei ce au urechi de auzit să audă!

(Sfârșit).

REVISTE.

Budapesta. Situația politică a țării noastre e tot cea veche și nesigură. Să svonise, că Monarhul ar vrea să vină iarăș la Budapesta pentru continuarea sondărilor, dar știrea s'a desmînțit iute, și patrioții au rămas desilusionați în credința, că Coroana ar fi foc și pară pentru restabilirea ordinii tulburate de ei.

Wekerle a fost iară la Viena și a făcut propuneri, cari mână apa pe moara 67-iștilor. Dacă să vor confirmă acestea, direcția spre care s'ar îndrumă criza ar duce spre nouă tratative de transacțiune între Austria și Ungaria. Acestea tratative însă nu ar fi încredințate unei conduceri exclusiv patruzecișioptiste.

multe ori la voi, Dumnezeu vă aibă sub ocrotirea sa; iar voi iubiți nepoți, cari mi-ați alinat durerea prin prezența și ajutorul vostru, îmi țineți sfaturile, vă iubiți unul pe altul; eu îl voi ruga pe Dumnezeu să vă lumineze mintea, ca să cunoașteți căile bune și fericitoare ale vieții.

Nu uit nici de voi iubiți tineri școlari, cu glas părintesc mă adresez cătră voi și vă leg de inimă cinstirea părinților și mai marilor voștri, străduința spre învățatură și înaintarea în moravuri bune, căci singure acestea și mai ales acestea din urmă îl fericesc pe om, învățați și vă purtați bine.

Mă întorc apoi cătră voi, cari în cursul boalei grele, m-ați cercetat, ajutat, și mi-ați alinat durerile, de cari acum m-am scăpat și am aflat odihna deplină, și vă rog să primiți mulțumitele mele.

Mulțumite vă rog să primiți în urmă toți, cari ați venit să-mi dați ultima cinste, și să mă petreceți la locul de odihnă.

Luptă bună a luptat, credință a păzit cursul a împlinit: odihnească în pace. Amin!

Cu un cuvânt independenștii sunt tot mai rău strămtorați și stau buimăciți neștiind de ce să se apuce.

București. După vizita ce a făcut moștenitorul de tron al Germaniei în România urmează vizita moștenitorului de tron al Austro-Ungariei. Acestea vizite înalte dovedesc, că România e considerată ca o putere ce trebuie respectată și a cărei prietinie e căutată de cei ce înțeleg rolul ei mare ce-l are așezată fiind la gurile Dunării. Ne bucură mult aceste vizite și credem, că România se va ști păzi și impune.

Acei cari sunt în restanță cu abonamentul de pe anul trecut, cum și cei în restanță de pe mai mulți ani de mai înainte, sunt rugați respectuos, să binevoiască a-și achită datoria.

Prețul de abonament rămâne tot cel de până aci, care este indicat în fruntea foii.

Administrațiunea.

Noutăți.

Distincțiune. Majestatea Sa s'a îndurat prea grațios a dărui tinărului medic de regiment *Dr. Ilie Cămpian*, crucea de aur cu coroana pentru meritele și sacrificiile prestate, în vindecarea diferitelor morhuri, și cu deosebire în curarea epidemiei de tyfus ce a domnit între militarii din Sibiu, și Bistrița. El este fiul preotului nostru arhidiecezan Ioan Cămpian din Băiția. Felicitările noastre!

Premiat. Aflăm cu bucurie, că talentul nostru colaborator, pâr. *Ioan Agăr-biceanu*, a fost premiat de despărțământul Abrud-Câmpeni al Asociațiunii, cu 300 cor. pentru activitatea literară.

Hymen. *Silviu Handrea*, comerciant și *Emilia Dragoș*, își vor serbă Duminecă în 6 Iunie n. cununia lor în biserica catedrală din Blaj.

— *Ioșif Cătean*, teolog absolut și *Ana Maria Pop*, invită la celebrarea cununii lor religioasă, care va avea loc Duminecă în 6 Iunie st. n. la 4 oare p. m. în biserica gr-cat. din Benic.

— *Lazar Biro*, învățător în Ghilad anunță logodna sa cu Dș. *Maria Popoviciu*, fiica venerabilului învățător penz. în Jersig.

Promoție. Sâmbătă în 22 Maiu n. a fost promovat, la universitatea din Budapesta, doctor în medicină dl *Alexandru Dobrescu* fiul protopopului nostru din Sebeșul-săseș și ștîpendist al „Fundațiunii Șuluțu.“

Petrețeri. „Societatea meseriașilor din Blaj“ invită la petrecerea de vară, ce se va ține Luni în 31 Maiu n. 1909, (a doua zi de Rusalii), în „Grădina poporală din Veza“, iar la caz de ploaie în sala otelului „Univers.“

— Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur invită cu toată onoarea la Maiatul ce-l va aranjă Luni în 31 Maiu st. n. a doua zi de Rusalii 1909 în grădina dlui „Inze“ din Abrud. Venitul este destinat în favorul școlii Reuniunii.

Convenirea abiturienților anului școl.

1898/9. Luni în 24 și Marți în 25 Maiu c. au alergat la Blaj 22 (din 31) de inși, cari au terminat gimnaziul arhiepiscopesc de aici la finea anului școlastic 1898/9. Aceștia sunt: Ioan Băgăian profesor în Blaj, Aurel Paul Bănuțiu director artistic în Brașov, Dr. Ioan Bălan vicenotar konzistorial în Blaj, Ioan M. Bătăcui preot în Ohaba, Dr. Anton Bogdan cand. adv. în Pesac, Dr. Vasile Ciura cand. adv. în Abrud, Dr. Leonida Domide medic cercual în Dej, Traian German profesor în Blaj, Zaharie Mihăltan preot în Limba, Gavril Muste preot în Corueni, Dr. Camil Negrea avocat în Făgăraș, Ioan F. Negruțiu inginer în Blaj, Eugen P. Păcurar capelan în Cluj, Dr. Victor Pop adv. în Ileanda mare, Iosif Popa preot în Zorlențul mare, George S. Simu oficial de gară în Cluj, Nicolae Ticaciu preot în Săcădate, Dr. Eugen Tătar cand. adv. în Deva, Iuliu Tătar preot în Berzova, Dr. Eugen Truța avocat în Reghinul săsăsc, Victor Tufan preot în Nirașten și Dr. Iosif Vancea avocat în Oșorheiu. Unii dintre aceștia au venit cu soțiile. Luni după amiază au petrecut între dânsii, istorisându-și păcăniile celor 10 ani trecuți, și au vizitat gimnaziul și internatul de băieți. Marți a urmat partea oficială a convenirii. Dimineața 3/4 au slujit liturghia în catedrală 5 preoți-colegi, un lector-coleg, iar 2 preoți-colegi au ținut strana. Liturghia a fost adusă în semn de mulțumire lui Dumnezeu și pentru odihna sufletelor profesorilor adormiți *Ciriac B. Groze* și *Nicolae Popescu*. La liturghie au luat parte toți abiturienții de 10 ani. Au urmat apoi vizite la I. P. S. S. Părintele Metropolit, care i-a primit foarte bine, li-a dat povețe pentru viață și la fiecare un dragut suvenir: chipul sf. Ioan Gură de aur, patronul gimnaziului. Multă căldură au arătat față de abiturienți Rev. director *Iosif Hossu*, și profesorul de clasă *M. O. Emiliu Viciu*, cărora li-au exprimat abiturienții mulțumite pentru îngrijirea părintească asigurându-i, că vor fi totdeauna fii recunoscători ai gimnaziului. În semn de aducere aminte a zilei s'au fotografiat în un grup, în care pe lângă soțiile colegilor erau și studentele septimane și octavane din anul 1898/9, cari au avut convenirea în acelaș timp. Au încheiat apoi legătură colegii să se întâlnească iarăși la Blaj preste 5 ani. La 1 oară d. a. a fost banchet în „Univers,” la care au invitat pe profesorii gimnaziali și foștii lor profesori, cari azi sunt în alte slujbe mai înalte. După amiază la 5 oare a fost convenirea socială în grădina Domșa din Veza, carea a ținut până la 11 oare noaptea. Public ales și mult din Blaj a fost invitat, și a și venit. Abiturienții — toți oameni cu poziții frumoase, mândrii de „clasa” lor — s'au convins, că Blajul de azi, e pe aceleaș căi, cari le-a bătut și înaintașii oamenilor de azi, „statornic în cinstea de lege și neam.” Ei au promis Metropolitului — ca Patronului și Inspectorului suprem al gimnaziului — că vor ține cu credință și alipire la gimnaz, vor ști jertfi pentru el, de va fi lipsă. Acelaș lucru l-au promis directorului și profesorului de clasă. Drept dovadă despre împlinirea acestor vorbe e *colecta de 310 coroane*

ce au făcut-o pentru masa studenților din Blaj și de **71 coroane** pentru un monument la mormântul regretatului lor profesor *Nicolae Popescu*.

Fondurile arhidiecezane au primit:

Masa studenților dela abiturienții anului școl. 1898/9 suma de **310 cor.** (Ioan Băgăian 10 cor., Aurel P. Bănuțiu 20 cor., Dr. Ioan Bălan 20 cor., Ioan M. Betecuiu 10 cor., Dr. Anton Bogdan 10 cor., Dr. Vasile Ciura 10 cor., Dr. Leonida Domide 20 cor., Zaharie Mihăltan 10 cor., Gavril Muste 20 cor., Dr. Camil Negrea 20 cor., Ioan F. Negruțiu 20 cor., Eugen P. Păcurar 10., Dr. Victor Pop și soția 30 cor., Iosif Popa 10 cor., George S. Simu 10 cor. Nicolae Ticaciu 10 cor. Dr. Eugen Tătar 20 cor., Iuliu Tătar 10 cor., Dr. Eugen Truța 20 cor., Victor Tufan 10 cor., Dr. Iosif Vancea 10 cor., Traian German 20 cor.) — George Trăușan cantor în Bărzava 1 cor.

Act de recunoștință. Elevii, cari au absolvat gimnaziul nostru din Blaj în anul 1898/9, având la 25 Maiu a. c. întâlnirea de 10 ani, pe lângă alte fapte frumoase, au contribuit și pentru ridicarea unui monument la mormântul decedatului profesor *Nicolae Popescu*. Anume: Dr. Victor Pop adv. Ileanda 10 cor., Paul Bănuțiu directorul artistic al fondului de teatru, Brașov, 3 cor., Eugen P. Păcurar capelan Cluj 5 cor., Dr. Ioan Bălan v. notar konzistorial Blaj 2 cor., Gavril Muste preot 2 cor., Traian German prof. Blaj 4 cor., Ioan F. Negruțiu inginer arhidiecezan Blaj 5 cor., Dr. Camil Sext Negrea avocat Făgăraș 4 cor., Dr. Eugen Tătar cand. de avocat Deva 2 cor., Dr. Iosif Vancea adv. M.-Oșorheiu 3 cor., Dr. Antoniu Bogdan cand. de adv. Pesac 2 cor., Dr. Vasile Ciura cand. de avocat Alba-Iulia 2 cor., George Simu oficial la căile ferate 2 cor., Dr. Leonida Domide medic Dej 5 cor., Iosif Popa preot Zorlenț 2 cor., Victor Tufan preot Nirașten 1 cor., Ioan Băgăian prof. Blaj 1 cor., Inl. Tătar preot 1 cor., Zaharie Mihăltan preot Limba 1 cor., Ioan Bătăcui preot Ohaba 1 cor., Nicolae Ticaciu preot Săcădate 1 cor. — Tot cu asta ocaziune au mai contribuit: Dr. V. Muste medic 5 cor., Iuliu Pop și soția n. Negruțiu 5 cor., dsoara Cornelia Laț, Crăciunel 2 coroane. La oaltă 71 coroane. Blaj, la 25 Maiu 1909. *Dr. Ambrosiu Chețian*.

Prelegeri populare s'au aranjat din partea Despărțământului Blaj al Asociațiunii, Duminecă la 23 Maiu a. c. în comunele: *Tău, Ohaba și Beșineu*. În Tău au ținut prelegeri: *Dr. A. Chețianu*, despre îngrijirea sănătății, și despre folosința cu minte a banilor împrumutați; iar *Ștefan Roșian* despre beutura necumpetată, arătând în cuvintele înțelese cum cel atins de boala alcoolismului, calcă toate poruncile lui Dumnezeu. După prelegeri preotul *Nicolae Marcu* în numele poporului său, a mulțumit prelegătorilor, asigurându-i că povețele date poporenilor, vor rămâne nesterse. S'au împărțit apoi între ascultători diferite cărți economice și de sănătate. — În Beșineu, au vorbit: *Aurel C. Domșa* despre grije și crutare, condiții de căpetenie în economie și în legătură cu aceasta despre asigurări contra focului și a

grindinei. Prof. *Dr. Ioan Rațiu* a explicat poporului rostul Asociațiunii înființarea ei și țintele ce urmărește. Și în sfârșit profesorul *Alexandru Ciura*, arătând în cadrele Asociațiunii e și nisuița de a ne curăți limba și feri de elemente străine face câteva lecturi alese din cărțile (peste 80 ex.) pe cari comitetul le-a trimis spre împărțire între știutorii de carte, cărora le recomandă citirea sârguincioasă a acestor cărți folosite. Vorbitorii au fost aclamați de țărani, cari îi ascultau cu multă atențiune, iar preoții Ioan Pop și Teod. Pauletti mulțumindu-le făgăduiesc să înființeze o bibliotecă populară. — În comuna *Ohaba* au vorbit: profesorul *Gavril Precup* despre asociațiune, folosul învățaturii și întrebuintarea timpului; iar profesorul *Nicolae Pop* despre cultivarea viei — după metodele mai nouă, arătând cum se fac feluritele altuiri. — Popor a fost mult, prelegerile au fost ascultate cu viu interes. La sfârșit s'au împărțit cărți potrivite celor — cari știu ceti și s'a pus bază unei agenturi împreună cu bibliotecă populară. Preotul I. Bătăcui și Îmbăruș au mulțumit în numele poporului exprimându-și dorința să fie cât mai des învredniciți cu astfel de prelegeri.

Necrolog. † *Ioan Popovicu*, vice arhidiacon on. paroh gr.-cat. de Csegöld în dieceza gr.-cat. de Oradea-mare, a repauzat la 12 crt. Decedatul în Domnul era un preot devotat și un părinte bun. Cea mai mare parte a vieții lungi de 75 ani și-a petrecut-o în comuna Csegöld 46 ani, ca preot a servit 51 ani. S'a bucurat de o stimă generală pe cum a dovedit imensa mulțime, participantă la actul funebral nu numai din loc dar și de prin comunele vecine. Preoțimea districtuală la propunerea preotului de Vetés V. L. Ardelean a făcut o inițiativă deamnă de imitat în loc de cunună peritoare a adunat o sumă de 38 coroane, care se va străpune la fondurile diecezane. Contribuienții sunt: M. Ciurdariu protopop 4 cor. I. Szobotha 4 cor. I. Szabó 4 cor. Ios. Popovicu fiul decedatului 10 cor. V. L. Ardelean 4 cor. V. P. Tămaș 4 cor. A Magyar 4 cor. Inl. Papp 4 cor. toți preoți ai districtului. *V. L. A.*

— † *Vasile Maior*, subjude reg. în penziune a repauzat în Blaj la 25 crt. în vârstă de 71 ani deplâns de trei copii și număroase rudenii. Condolențele noastre sincere.

— † *Victoria Dr. Ardelean născ. Hodoș*, soția avocatului Dr. Cornel Ardelean, din Chișineu, după grele suferințe, împărțită și cu Sf. Taine a repauzat în Domnul Sâmbătă, în 22 Maiu st. n. Condolențele noastre îndureratei familii.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Pimen. Aveți dreptate, persoana care răspunde pentru redacția Unirei, nu e teolog, nici sistematic, nici moralist, dar are atâta inteligență, cât doctorul în canoane din Jezvin.

Beți numai apă minerală ungară!

Vanzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală contra podagrei	Apă de Boholt > > Vâlcele (Előpatak)	Apă de Kászon-Jakabfalva > > Kászon fântâna principală (Salutaris conține jod și litium.
> > Borszék fântâna Kossuth	> > F.-Râkos Mária	> > Répát
> > Borszék fântâna Boldizsár	> > Fehérkő	> > Székely-Selters
> > Bodok Matild	> > Gloria	> > Stoiceni (Stojkai)
> > Baross	> > Horgász—Hankó	
> > Borhegy		

Prețul unei litre de apă pe lângă schimbarea sticlei.

Întreabă-ți numai medicul și vei ști, că puterea vindecătoare a

apei minerale naturală și gustul ei plăcut nu se poate asemăna cu apele minerale artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare mai toate apele minerale străine se pot suplîni.

Partea literară.

Chestia unirii bisericilor.

— reflexiuni. —

În Nr. 16 al organului „Biserica și Școala din Arad” a apărut o recenzie asupra broșurei mele: „Chestia unirii bisericilor.” M-am bucurat, că se dă atenție unei idei atât de sublime, spre a cărei realizare toți creștinii, ortodoksi și catolici deopotrivă ar trebui să tindem, punând la o parte orice prejudecări; la timpul său am făcut declarația, că „întreagă broșura noastră din punct de vedere teologico-științific bucură o supunem criticii publicului român unit și neunit deopotrivă¹⁾; am făcut declarația aceasta, pentru că bine am știut, că numai prin discuții reciproce se poate ajunge la lămurirea chestiei. Amăsurat acestei declarații ale mele nu au întârziat a-și face reflexiile la broșura mea revistele: „Răvașul” (nr. 21—23, 1908), „Luceafărul” (nr. 22, 1908) etc., iar acum „Biserica și Școala” din Arad.

Dela organul „Biserica și Școala” ași fi așteptat o critică serioasă asupra fondului științific-teologic al broșurei. În loc de acestea însă cu ce m-am pomenit? Cu o critică, de care ar trebui să se rușineze teologia ortodoxă. Am ținut însă cu mult mai mult la chestia pentru creștinism atât de importantă a unirii bisericilor, decât să las fără reflexii critica dlui X. Immediat mi-am trimis deci la numitul organ reflexiile mele (în 4 Maiu n.). Onorata Redacțiune al organului „Biserica și Școala” însă necum să binevoiască a publica reflexiile mele, dar nici barem de răspuns nu m-a învrednicit. Ei bine: este oare aceasta ținută deamă de un organ bisericesc?

Din 4 Maiu n. până acum am tot așteptat. Așa cred, că am așteptat destul. „Biserica și Școala” mă respinge, recurg deci la On. Redacțiune a „Unirii” să binevoiască a da loc în coloanele foiei la câteva reflexii, ce am a le face fraților neuniți din incidentul aparinței acestei critice a dlui X.

Programul nostru este realizarea unirii bisericilor. Nu noi l-am găcit acest program, ci însuș Mântuitorul l-a scris pe steagul nostru atunci, când înainte de patimile sale s'a rugat Părintelui ceresc „ca toți una să fie!” Testament este unirea bisericilor, testament ce ni-l'a lăsat Mântuitorul — așa zicând — pe patul de moarte. Unirea bisericilor este și trebuie să fie idealul creștinătății întregi, fără deosebire de confesiune, fără deosebire, că cineva este catolic, ortodox ori protestant. Ideia unirii bisericilor este o idee universală creștină; nu pricepem deci cum de criticul dela „Biserica și Școala” vede în acțiunea noastră *tendințe confesionale*. Programul, ce însuș Hristos l-a scris pe steagul creștinătății, nu poate fi privit ca program confesional.

Programul nostru atât de universal creștin e, încât nu numai catolici, ci și mulțime mare de ortodoksi, devotați fii ai bisericii neunite, se înșiră sub steagul unirii bisericilor (nu vreau a face aluziune aici la români, ci la bulgari, ruși etc.), ortodoksi,

cari fără de a luptă direct pentru unirea cu Roma, înființează societăți unionistice, și luptă cu cuvântul și cu piana pentru realizarea unirii bisericilor (se înțelege, că pe bază neunită, ceea ce puțin ne împoartă). Catolici și ortodoksi deopotrivă ne nizuim spre unirea bisericilor; e drept, că pe căi diferite, dar spre o țintă comună: spre restabilirea acelor relațiuni între biserică apuseană și răsăriteană, în cari se aflau bisericile înainte de veacul IX. Nici mai mult, nici mai puțin. Ce este peste acestea, este numai prejudecări ori calumnie.

Este oare în acest program al nostru ceva vătămător pentru catolici ori pentru orientali?

Din acest punct de vedere trebuie privită chestia unirii bisericilor!

Iar, că scriitorii apuseni pledează pentru unirea orientaliilor cu Roma, iar scriitorii orientali pentru unirea Romei cu biserică ortodoxă orientală, aceea în chestia unirii bisericilor se poate privi ca ceva accidental. Nu despre aceea e vorba, că cu cine să se facă unirea, ci e vorba să cunoaștem, care e oglinda fidelă a primelor nouă veacuri a bisericii creștine; neuniții zic, că poliarchia, iar catolicii susțin, că monarhia; datorința științei teologice e, să stabilească pe care parte stă adevărul. Și adevărul, sau icoana fidelă a bisericii primitive se poate reconstrui din actele primelor sinoade ecumenice și din scrierile sfinților Părinți orientali și apuseni, deopotrivă ortodoksi. Această icoană a o reconstrui încâtva, m-am silit și eu în broșura mea. Critica teologică nepreocupată catolică și ortodoxă e chemată în primul rând să se pronunțe asupra fidelității icoanei ce o am zugrăvit. Criticul dela „Biserica și Școala” spre a destrua autoritatea izvoarelor autentice orientale, de cari unice m-am folosit în broșura mea, recurge la arma celei mai josnice calumnie, că citatele mele ar fi „mai mult latino-medievale.” Să fie oare aceasta crasă neștiință ori vădită răutate? Îl îndrum pe criticul dela „Biserica și Școala,” să întrebe pe cei mai de frunte teologi ai bisericii neunite și într'un glas îi vor declara, că sfinții Părinți, citați de mine, toți au trăit în veacurile prime ale creștinizmului, înainte de evul mediu, așa dară în epoca aceea, când acei sfinți Părinți n-au putut a fi influențați în judecata lor de valuri confesionale. Unde rămânem deci dle cu calumnia, că citațiile mele ar fi citații „latino-medievale?”

Criticului dela „Biserica și Școala” însă nu i-a fost destul atâta. Ci pentru a slăbi puterea argumentărilor mele recurge la o nouă calumnie, și mai mare decât cea dintâi, și anume că *autoritățile dogmatice* la cari mă provoc în chestiunea „Filioque” ar fi *Ciril Lucaris și Fotie*, și apoi se întreabă criticul X cu ironie: „*Ciril Lucaris și Fotie*, — *autorități dogmatice? Ce necesitate a istoriei!*” Aici își dă pe față criticul X evidența sa răutate! Rog pe toți voitorii de bine frați, uniți și neuniți, binevoiască a deschide broșura mea la paginile 35, 36, 37, 38, 39 și vor vedea, că autoritățile dogmatice, la cari m-am provocat în chestia „Filioque” sunt: *Sf. Atanasie, sf. Epifaniu, sf. Gregoriu Nazianzenul, sf.*

Gregoriu Nissenul, Didim Alexandrineanul, Ciril Alexandrineanul, Ioan Gură de aur, Marele Anastasiu Sinaitul, Simeon Metafrast, simbolul atanasian, sinodul particular din Seleucia (a. 410), sinoadele ecumenice III IV, V, VI. Nu sunt oare aceste cele mai înalte autorități dogmatice ale bisericii orientale? Nu sunt oare aceste izvoare destul de autentice pentru a reconstrui credința bisericii orientale primitive cu privire la chestia „Filioque”?

Criticul dela „Biserica și Școala” însă mai ridică o calumnie asupra mea și anume că eu cu cele vre-o 3 ori 4 sinoade particulare apusene (amintite numai accidental în o notă de pe pag. 21 a broșurei mele) m-ași nizu „a contestă eficacitatea conciliilor ecumenice niceo-constantinopolitan relativ la originea Sf. Duh dela Tatăl.” Așadar dl critic vrea să mă scoată drept eretic, nebăgând de seamă că broșura mea a trecut prin cenzură bisericască. În momentul în care îmi va putea dl X dovedi, că în broșura mea undeva m-ași fi nizu „a contestă eficacitatea conciliilor ecumenice” mai sus pomenite, imediat sunt gata a trece la neunire. Aceasta însă nici când nu mi-o va putea dovedi, căci doar aceiași sfinți Părinți orientali, cari în scrierile lor atât de clar învață doctrina despre purcederea Spiritului sfânt și dela Fiul (pe cum am arătat pe paginile 35, 36, 37, 38, 39 a broșurei mele), aceiași sfinți Părinți au fost de față și în sinoadele ecumenice. Cum își poate închipui deci dl X că sfinții Părinți sub expresiunea simbolului niceo-constantinopolitan: „carele purcede dela Tatăl” în *sinod* ar fi înțeles: „carele purcede numai dela Tatăl,” iar *afară de sinod*: „carele purcede dela Tatăl și dela Fiul”? Aceasta e ceva absurd, căci doar aceiași Părinți au fost, cari au învățat și în sinod, ca și afară de sinod.

În numele adevărului provoc pe criticul dela „Biserica și Școala,” să-mi arete baremi din unul dintre sf. Părinți orientali mai mari, că credința fraților neuniți cuprinsă în cuvântul „numai” (dela Tatăl) se poate concorda cu credința „ortodoxă” a bisericii lui Hristos. Întreb încă odată pe dl X pe care pagină a broșurei mele m-ași fi nizu „a contestă eficacitatea conciliilor ecumenice niceo-constantinopolitan relativ la originea sf. Duh dela Tatăl?”

Ași mai avea multe de observat cu privire la critica dlui X, care pe dreptul se poate conșidera ca o pată a teologiei ortodoxe; dar nu o fac, căci o critică așa de răutăcioasă și neortodoxă nu merită să i-se dea prea multă atențiune.

Ei bine, dle critic dela „Biserica și Școala,” ai crezut doară, că vei face serviciu bun bisericii ortodoxe și cauzei unirii prin critica aceea, care atâta nepăsare și reavoiare dovedește? Te asigur, că nu ai făcut serviciu bun nici bisericii ortodoxe, nici cauzei unirii! Doar asupra duhului criticei domniei tale trebuie să se revoalte ori ce teolog ortodox cu simț față de adevăr.

Pentru a duce înainte cauza unirii bisericilor avem lipsă să ne aprețiem obiectiv unii pe alții, iar nu să ne calumniăm după pilda protestanților. În numele cinstei teolo-

¹⁾ Cf. broșura mea „Chestia unirii bisericilor,” pag. 8.

giei ortodoxe aștept deci să se facă o critică temeinică asupra broșurei mele; și până atunci țin a remarcă rătăcirile grozavă în care se află dl critic dela „Biserica și Școala,” când afirmă, că nu „punctul dogmatic” este „acel punct de vedere pe baza căruia bisericile creștine s'ar putea reuni” și că „nu pe baze dogmatice... se poate rezolva reunirea bisericilor noastre.” Ei bine, dar care e dară „acel punct de vedere pe baza căruia bisericile creștine s'ar putea reuni?” Eu așa cred, că pe alte baze (decât pe bază dogmatică) e imposibilă și în veci va fi imposibilă unirea. Și dacă în veci va fi imposibilă, atunci dl X dă de gol pe Mântuitorul, care a prezis, că va veni timpul când iarăș va fi „o turmă” Dă de gol dl X și istoria celor dintâi 9 veacuri ale bisericii creștine, când a fost posibilă unirea bisericilor „pe baze dogmatice.” Aceeaș praxă din cele 9 veacuri dela început ale bisericii doboară și ceea-laltă afirmație a dlui X care pe urma arhimandritului Scriban, după ce a călărit pe modernism, face concluziunea:

„Cât de greșiți sunt cei ce cred, că dacă s'ar face unitatea dogmatică între biserică, s'a câștigat totul; ca și cum în afară de dogme n-ar exista atâtea năravuri rele, cari fac cu neputință o viață comună a bisericilor.”

Aceste sunt reflexiile ce am dorit a le face criticului dela „Biserica și Școala.” Iar ca încheiere următoarele:

Spre a putea promovă cauza unirii bisericilor avem lipsă înainte de toate de duh cu adevărat „ortodox,” iubitor de adevăr. Nu așteaptă nime, ca frații neuniți, spre a lucra pentru unirea bisericilor, să se pună apriori pe bază romană, pe cum nici frații neuniți nu pot aștepta dela noi ca apriori să ne punem pe bază greco-orientală. Se poate lucra pentru unirea bisericilor și pe bază greco-orientală. Dovadă asociațiunea neunită unionistică din Sofia. Chiar și lucrând pe două cărări deosebite e posibilă unirea, pentru că ținta ne este una: cunoașterea caracterului bisericii primitive, respective cunoașterea voinții lui Dumnezeu, că adevă, care e voia lui Dumnezeu, să fie oare poliarchică guvernarea bisericii, ori monarhică?

Aceasta țintă ne-o putem ajunge prin două lucruri și anume: prin *studiarea* scrierilor sfinților Părinți și a actelor sinoadelor

ecumenice din primele 9 veacuri, și prin *rugăciune* sinceră pentru a cunoaște voința lui Dumnezeu.

În interesul adevărului

Virgil Pop.

Bibliografie.

A apărut:

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crudo 2•20, leg. în pânză 3— leg. în piele 4— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

Vatra familiară de F. X. Wetzel tradusă de Societatea „Inocențiu M. Clain” a teologilor din Blaj. E o scriere foarte instructivă și interesantă. — Costă 40 fil + 5 fil. porto. *Să află de vânzare la Librăria sem. teol. din Blaj.*

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5•3•0

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5•3•0

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime,*

Dumnezeu Creatorul, Intruparea

Domnului și Grația. fco. 7•30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7•30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1•50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru bibliotecă. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl.

Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

Reuniunea Sodalilor români din Cluj.
— Rapot general al comitetului pe 1909.

C. S. Făgețel. — Verde și iar verde. Culegeri populare. (Biblioteca folcloristică). Craiova, 1909. Pag. 64. Prețul 30 bani.

La **LIBRĂRIA SEMIN.** să află de vânzare toate modelele de cereri pentru întregirea salariului și a cuincuenalelor din partea statului, pe cum și tipăriturile de lipsă pentru tot felul de documente cari trebuie alăturate la aceste cereri. Toate acestea costă 1 cor. + 20 fil. porto.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Nr. 3456—1909.

EDICT DE CONCURS.

Pentru postul de forestier arhidiecezan al pădurilor domeniului mitropolitan și al pădurilor de pe teritorul domeniilor fundațiilor Arhidiecezei greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 30 Iunie n. 1909 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții au să dovedească, că au absolvat vre-o academie silvică și că au obținut diplomă de forestier validă pe teritorul Ungariei.

2. Pe lângă documentele relative la calificațiunea prescrisă de legile și ordinațiunile vigente, concurenții au să alătore la petiția lor și documentele despre praxă și serviciul lor de până acum și extras matricular de botez.

3. Cercul de activitate al forestierului arhidiecezan este determinat în „Statutele Administrației centrale capitulare” din Blaj și în ordinațiunile relative konzistoriale.

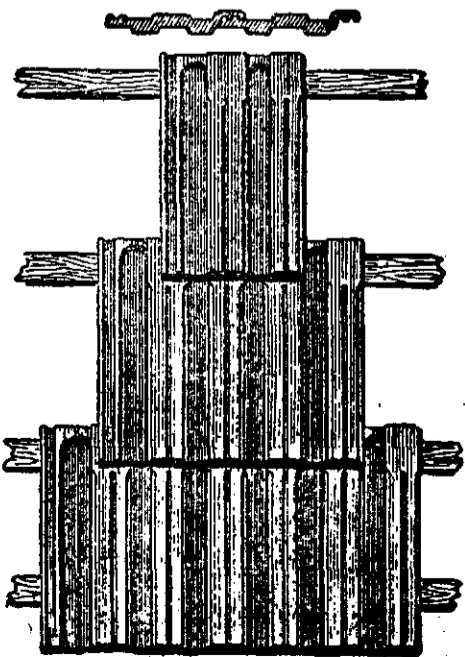
4. Forestierul primește salariu anual de 2000 cor. cuincuenal de câte 200 cor., relut de quartir de 400 cor., paușal de călătorie de 700 cor., 8 orgii cubice lemne de foc și drept la fondul de penziune înființat.

5. Concurenții au să-și înainteze petițiile până la termenul amintit la „Konzistorul arhiepiscopesc gr-cat.” în Blaj.

Din ședința Konzistorului arhiepiscopesc gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș ținută în Blaj, la 11 Maiu 1909.

Victor Mihályi m. p.
Metropolitul de Alba-Iulia.

(21) 1-2

Țigle duble de siguranță tescuite de-ale lui Bohn, patentate cu Nr. 253. — Depărtarea lețelor 34 cm.

I. MUSCHONG ȘI SOȚII

fabrici de cărămidă cu vapor

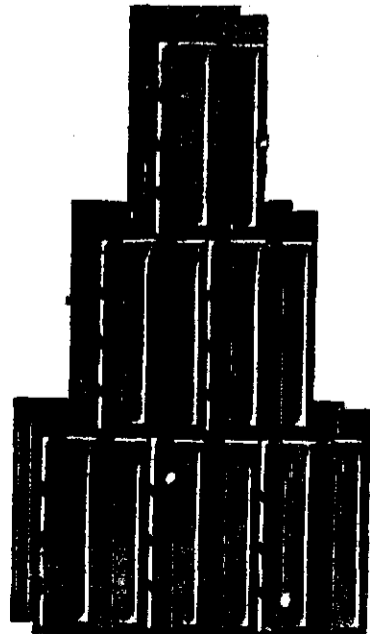
Telefon: Centrala Nr. 43 **Lugos.** Cheque și Clearing
Temesvári-út Nr. 182 Nr. 9040.

Adresa pentru telegrame: Muschong Téglygyárak.

Se fabrică anual peste 40 milioane din țigle duble patentate cu Nrii 253 și 272 — alui Bohn, garantat din lut fără piatră de var.

Prețurant și mustre gratis și franco.

(18 2—2)

Țigle duble de siguranță tescuite de-ale lui Bohn patentate cu Nr. 272. — Depărtarea lețelor 32 cm.

Traian A. Todorescu,

producător de vinuri în Világos (Șiria)

liferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-maderat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 28-52

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul” însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(84) 31-52

„Sădirea și cultivarea viei”

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Circulația trenurilor

prin gara Küküllőszög—Blaj — valabilă dela 1 Maiu 1909.

De către Brașov, tren personal	12:48	de către Teuș	2:08
„ accelerat	7:22	„ „ „	8:53
„ mixt	6:57	„ „ „	9:04
„ accelerat	2:51	„ „ „	12:22
„ personal	1:48	„ „ „	12:39
„ accelerat	10:01	„ „ „	5:40
„ personal	9:29	„ „ „	4:03
Dela Parajd: „ mixt	8:44	cătră Parajd	3:02
„ personal	12:43	„ „	9:34
„ mixt	6:54	„ „	2:55

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețurent! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály**Felsőseged, Somogy megye.**

(50) 25-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

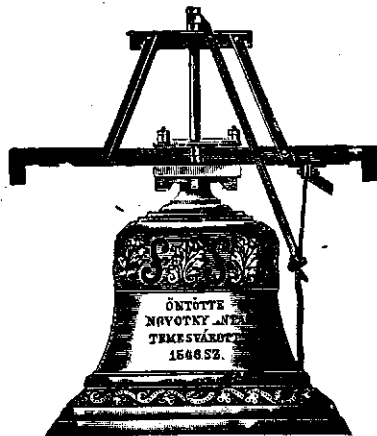
(46) 29-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre ele întoarcă cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania”

din Sibiu

(45) 29-5.

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.